

FJALA E DEPUTETIT VULLNET SINAJ

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

E nderuar Kryetare,

Të nderuar kolegë,

Të dashur qytetarë,

I dëgjova me vëmendje diskutimet e kolegëve për këtë projektligj. Kam përshtypjen se është ndryshe të flasësh i lirshëm dhe ndryshe të kesh ngarkesë në shpatulla, pasi projektligji për nxitjen e punësimit, i cili vjen me ndryshime për ligjin bazë, nr.15/2019, nga njëra anë, i vjen në favor biznesit, por, nga ana tjetër, ka disa rregulla që e ngarkojnë biznesin me detyrime të tjera. Për fat të mirë, Shqipëria është ende një nga vendet e Europës me popullatë të re, por sërish ka rreth 27% të të rinjve të papunë apo që nuk punojnë, nga mosha 15-24 vjeç. Duhet diskutuar çështja, nëse nuk punojnë apo janë të papunë. Qeveria ka marrë shumë masa për të nxitur punësimin e të rinjve dhe një nga masat e fundit është thirrja e tetë për programin kombëtar të praktikave të punës, duke u dhënë mundësi të gjithë të rinjve me diplomë për të aplikuar, që njohuritë e marra në teori t'i zbatojnë në praktikë dhe të jenë të gatshëm për tregun e punës. Mendoj se projektligji që ne po diskutojmë sot nuk do t'i zgjidhë të gjitha problemet që u diskutuan nga kolegët, moslargimin e shqiptarëve apo papunësinë, sepse në përmirësimin e gjendjes së punësimit në Shqipëri dhe të moslargimit të të rinjve nga Shqipëria ndikojnë një sërë ligjesh.

Megjithatë, në këtë projektligj janë 4 pika kryesore me ndryshime. Pika e parë është garancia rinore, që do të thotë se pas 4 muajve nga regjistrimi i një të riu në zyrën e punës, atij do t'i ofrohet një vend pune, do t'i ofrohet arsimim ose një praktikë, që të ketë mundësi të punësohet. Këto skema janë mbështetur nga Bashkimi Europian në kuadër të politikës për Ballkanin Perëndimor. Pika e dytë është funksionimi i skemës së kuponit, që parashikon t'i bëhet një pagesë në formë kuponi një personi, për të cilin tregu ka nevojë, për një profesionist të caktuar, i cili nuk përfshihet në skemat publike të arsimimit apo të formimit profesional. Pika e tretë është këshillimi dhe nxitja për punësimin e grupeve vulnerabël, sidomos për personat me aftësi ndryshe, që të përfshihen në jetën normale dhe në punësim. Gjithashtu, kjo do të bëhet edhe për fëmijët që kanë përfituar statusin e jetimit. Pika e katërt është vënia në funksion e fondit social të punësimit. Të gjithë flasin për pagat dhe unë kam dëgjuar shpesh të diskutohet që ato nuk merren të plota në bankë, që një pjesë e tyre merret në dorë dhe që punësimi dhe punëdhënësit kanë problematika të tilla. Unë prandaj e përmenda barrën e peshës në fillim, sepse pikërisht në këtë pikë, pra në funksionimin e fondit social të punësimit, parashikohet që çdo kompani që ka 76 deri në 25 punonjës, duhet të marrë në punë një punonjës me aftësi ndryshe ose, nëse nuk e merr, ligji e detyron të paguajë 100% pagën minimale dhe ta derdhë në këtë fondacion social të punësimit. Pra, është pikërisht kontributi i këtij biznesi, që ne duam t'i vijmë në ndihmë me politikën e punësimit, që sërish mban barrën mbi shpatullat e veta. Koleg i nderuar, duhen thënë edhe fjalë të mira për biznesin, sepse nga biznesi mbështetet buxheti i këtij vendi dhe përmirësohen edhe skemat që ne ngremë. Në nenin 11 të këtij projektligji parashikohet të ndihmohen njerëzit që kanë

nevojë për punë apo bizneset nëpërmjet subvencionimeve, por unë do të jap një sugjerim për ministren e Financave: që këto subvencionime të kenë efektin e duhur dhe të prekshëm, mendoj se duhet të krijohet një mundësi për të ndihmuar dhe subvencionuar të rinjtë që duan të zhvillojnë një biznes agroturizmi, apo që duan të aplikojnë në skemën e IPARD-it. Kemi përpara IPARD III, janë 146 milionë euro. Çfarë ndodh? Në momentin kur një i ri kërkon të bëjë një plan biznesi, të bëjë një planprojekt, është i detyruar t'i drejtohet një agjencie që e përgatit këtë dokumentacion. Me sa informacion kam nga shumë njerëz, nga shumë të rinj që kanë dashur t'i bëjnë këto projekte dhe plane biznesi, kostoja e përgatitjes së dokumenteve në këto agjenci shkon deri në 500 000 lekë të rinj ose 5 milionë lekë të vjetër. Unë do të sugjeroj që në nenin 11 të projektligjit të shtohet edhe një pikë tjetër, për të parashikuar subvencionimin e të gjitha projekteve dhe planbizneseve të të rinjve për fushën e biznesit të tyre, të agrobiznesit, duke qenë se përmirësimet në këtë projektligj ndikojnë në punësimin e të rinjve, sidomos në moslargimin e tyre nga Shqipëria, një temë kjo që i kalon diskutimet në këtë parlament, duke folur vetëm një herë, duke dalë këtu dhe duke thënë mendimet tona. Unë i dëgjova kolegët me vëmendje dhe bashkohem në një pikë, që ndalimi i largimit të shqiptarëve nga Shqipëria ka vetëm një zgjidhje: rritjen e pagës. Këtë problem e ka edhe Ballkani, edhe Europa. Vendet më të zhvilluara të Europës e kanë zgjidhur, sepse po marrin fuqi punëtore nga Ballkani dhe ne po kërkojmë të marrim fuqi punëtore, por asnjëherë të mos mendojmë se është e lehtë rritja e pagës, sepse gjithmonë do të shoqërohet me një efekt dytësor, me rritjen e çmimeve. Ju, kolegë të opozitës, nëse do të ndodhë fenomeni i rritjes së çmimeve, do të filloni të ngriheni dhe të thoni: "Qeveria ngriti çmimet".

Zoti Braçe, unë jam i mendimit që rritja e pagave shoqërohet me rritje të çmimeve, por ka një efekt pozitiv në ekonomi: do të nxisë prodhimin vendas dhe, duke u bërë kjo, ne do të kemi mundësi të përmirësojmë ekonominë dhe jetën në vend. Ju falënderoj për vëmendjen dhe i uroj suksese ministres për zbatimin e projektligjit për punësimin! Shpresoj që ky projektligj, kështu siç ne e lexojmë në teori, të gjejë vërtet vend në praktikë dhe t'u vijë në ndihmë të rinjve dhe bizneseve, që sot kanë vërtet uri për punonjës! Faleminderit!